

AIO

I VÅGSVALLET

ART
INSIDE
OUT

JOURNAL

#20 80kr

ULRIKA FLINK

TRANSMISSION SOM MOTSTÅND

4

ERIC MAGASSA

NO SIGNAL, STILL SPEAKING

12

GAPS
IN THE DIME

PIRATER TAR ÖVER ETERN

26

EMANUEL
CEDERQVIST

PLATSENS BRUS

32

RADIO ALHARA

ETT SONISKT ARKIV AV OMSORG

40

ELAINE CHEN

EN RÖST FRÅN EXILEN

48

EINAT AMIR

EVEN IF I MYSELF CANNOT RETURN

50

ARAZO ARIF

FRED PÅ JORDEN BÖRJAR MED
INDIVIDEN OCH ORDEN

58

FÖRORD

”Vår värld vävs genom översättning. Vi översätter mellan olika språk, mellan bild och ord, mellan olika typer av tecken, mellan skilda kulturella sfärer, mellan geografiska platser, mellan tanke och handling...”*

Med utgångspunkt i det unika UNESCO Världsarvet Grimeton Radiostation på landsbygden utanför den halländska kuststaden Varberg genomförde Art Inside Out under våren 2025 ett konstnärligt residens med titeln *I vågsvallet*. Tillsammans med de inbjudna konstnärerna Eric Magassa, Einat Amir och Emanuel Cederqvist ville vi närma oss den brusande oavbrutna rörelse av översättningar som utgör en komplex och grundläggande del av mänsklig interaktion, transnationella strömmar och förbindelser. Under våren arbetade konstnärerna på plats på Grimeton Radiostation med att skapa nya plats-specifika verk som visades i en utställning i och omkring radiostationen under sommaren 2025. Det här numret av AIO Journal tar avstamp här.

Under de hundra år som passerat sedan Grimeton Radiostationens uppförande 1924 och Sverige upprättade sin första trådlösa kommunikationskanal över Atlanten, har flödet av information, människor och kommunikation exploderat.

Vi lever idag i en globaliserad tid där utbyten och rörlighet är en integrerad del av vårt vardagsliv och större geopolitiska landskap. Men vad sker när språk, materia och identiteter överförs från en kontext till en annan? Vad uppstår och vad går förlorat när gränslinjer passeras? I varje sådan överföring sker olika former av förskjutningar, förhandlingar och omvandlingar. Det vi kallar för översättningar kan se som ett sammanhängande men mångfacetterat fält som öppnar upp för relationer mellan olika livsformer och tillstånd såväl som vindlande förgreningar in till nya sammanhang präglade av pluralitet och kreolisering.

Till det här numret av AIO Journal har vi bjudit in curator och konstnärlig ledare för Konstfrämjandet Stockholm, Ulrika Flink att som gästredaktör djupdyka i konstnärernas verk och veckla upp dess vindlande förgreningar. Genom inbjudna skribenter och internationella utblickar behandlar det här numret vilken roll radion och överföringen av ljud, röster och människor spelat för att formera olika former av motstånd mot censursens och förtryckets logik, skapa agens och egna kulturella plattformar; över tid, rum och generationer. Genom numret ekar rösten av författaren Thomas Mann som genom sina radiosända tal *Listen Germany!* varnade det tyska folket för nazismens avhumanisering under andra världskriget. Lika angelägna nu som då.

Stina
Edblom
Konstnärlig ledare
Art Inside Out

I VÅGSVALLET

Du har just plockat upp ett nummer av AIO Journal. Här rör sig texterna mellan platser, tider och röster som använt språk, signaler och överföringar som verktyg för motstånd, gemenskap och minne. Från Grimeton Radiostation utanför Varberg, där Sveriges första trådlösa signal sändes för hundra år sedan, via piratradions frekvenser i London och New York, till *Radio Alharas* kontinuerliga sändningar från Betlehem. Texterna delar en gemensam utgångspunkt: att undersöka vad som händer när budskap färdas över gränser, när röster söker vägar genom censurerande system, och när tekniken själv bär på både frihetslängtan och krigets logik.

KONSTENS FÖRGRENINGAR

Det här numret av AIO Journal tar sin början i residenset och utställningen *I vågsvallet* som visades på Grimeton Radiostation, en plats där svensk kommunikation över Atlanten en gång blev möjlig, men också en plats djupt sammanflätad med militarism och krig. Poeten, manusförfattaren och regissören Arazo Arifs text konfronterar oss med den historien och manar oss att inte uteslutande romantisera teknikens framsteg utan att också minnas vad den användes till.

Forskaren och översättaren Elaine Chen skriver om den tyska författaren och Nobelpristagaren Thomas Manns radiotal från exilen – ord som en gång färdades genom etern i motstånd mot fascismen. Chens reflektion visar hur kommunikation aldrig är neutral: att varje sändning bär ansvar, och att exilen ibland blir den enda möjliga platsen för att tala sanning. I boken *Listen, Germany!* (2025), som hon redigerat och översatt tillsammans med Jeffrey L. High, återges Manns tal för en ny tid, som ekon av både protest och hopp.

Konstnärerna i utställningen *I vågsvallet* arbetar med översättning som förhandling, som process där något går förlorat men också tillkommer. I sin videoinstallation, visad i en skyddsbunker som byggdes under andra världskriget, lyssnar Einat Amir till röster i exil – människor som valt att lämna sina hemländer i protest mot regimer som bryter mot internationell lag. Genom deras berättelser träder exilen fram som både handling och börda: en plats av samvete, men också av skam inför det land man en gång tillhörde. Emanuel Cederqvists fotografier fångar platsens ekon, studsande mellan den halländska myllan och Grimetons systerstation utanför New York. I radiostationens sändarsal aktiverar Eric Magassas installation radiomediets globala räckvidd. Genom att väva samman sitt eget bildmaterial, texter och protestmusik från olika tidsepoker med piratradio-sändningar skapar han ett soniskt rum där migration, motstånd och minne kolliderar.

Ljudproducent, DJ och programledaren Tayo Poola kartlägger Londons piratradio i podden *Gaps in the Dime*. Han visar hur svart musik och kultur skapade sina egna kanaler när samhället vägrade ge dem utrymme. Piratstationer som *Radio Invicta* blev inte bara musikplattformar utan identitetsskapande rum, där lyssnandet blev en handling av gemenskap och motstånd mot det dominerande mainstream samhället. Det är samma tradition som Eric Magassa förhåller sig till i sitt verk, samma hunger efter musik som speglar representation av svart levd erfarenhet. Det var rätten att höras, att ta plats i etern, som drev DJ:s att riskera åtal för att sända ut sin musik. *Radio Alhara* fortsätter den traditionen av motstånd i dag från Betlehem, där grundarna skapat en digital radioplattform som vägrar sluta sända, som vägrar acceptera tystnad som det enda svaret på ockupation. Deras sändningar pågår dygnet runt, över tidszoner och gränser, och förvandlar avstånd till samhörighet i kampen för ett fritt Palestina.

Dessa texter talar tillsammans om att förmedlingen av röster, minnen och bilder är en djupt mänsklig handling som aldrig bara är teknisk. Den är politisk. Att tala från exil, att bevara platsens eko, att sända genom brus är sätt att göra anspråk på existens. Att lyssna är att erkänna den som talar, att se sin medmänniska. I en tid präglad av folkmord, krig, nationalism och kontroll över vem som får tala blir dessa berättelser om radiovågor, landskapets minne, piratfrekvenser och exilens motstånd livsnödvändiga påminnelser. Förändring börjar ofta i det tysta, i det som smugglas genom luften, i röster som vägrar försvinna.

Ulrika
Flink

KAOS LÄR OSS ATT LYSSNA

PIRATER
TAR ÖVER
ETERN

TRANSMISSION SOM MOTSTÅND

I centrum av *I vågsvallet* ligger en meditation över transmission, en överföring som inte enbart är en teknisk handling utan en metafor för språk, identitet och minne i rörelse. Med utgångspunkt i Grimetons fysiska arv utforskar utställningen vad som händer när budskap korsar gränser, när röster färdas över tidszoner och när kulturella koder störs, misstolkas eller medvetet undanhålls. Tematiken resonerar med tänkare som Édouard Glissant, den karibiske poeten och filosofen som försvarade opacitet och relationell identitet som alternativ till dominerande narrativ om läsbarhet och assimilering. Glissants koncept om ”rätten till opacitet” ekar genom utställningen i verk som motsätter sig entydighet och istället tillskriver värde till det polyfona, det skiktade, och utgör en plats där plurala betydelser tillåts samexistera.

I vågsvallet anknyter också till postkoloniala och diasporiska teorier som betraktar förflyttning inte bara som förlust utan även som ett generativt utrymme för nya möjligheter, tillhörigheter och hybridformer. Teoretiker som Stuart Hall och Paul Gilroy har skrivit om ljudets, rytmens och minnets roll i formandet av ett diasporiskt medvetande, ett kulturellt utrymme definierat inte av rotfästhet utan av rörelse. Utställningen kan läsas som ett visuellt och soniskt eko av sådana transatlantiska flöden, som lyfter fram hur kollektivt minne färdas: inte bara genom berättelser och dokument utan genom kroppar, ljud, gester och vibrationer.

Musikaliskt och konceptuellt hämtar den sin rytm från experimentell radio, piratfrekvenser och alternativa sätt att nå ut över avstånd – från dubdelay till amatörradions kodade språk. Det statiska, upprepningen och störningen blir inte bara tekniska effekter, utan rytmer av motstånd. Verken följer dessa frekvenser – från censurerade telegram och Thomas Manns radiotal i exil till samplade ekon av piratradio och stilla landskap där tystnaden själv tycks bära ett eko av sändning.

I vågsvallet positionerar handlingen att sända, att kommunicera – vare sig det är en signal, ett tal, en sång eller ett fotografi – som både bräcklig och bräddskande. Ett djupt mänskligt försök att skapa utrymme för lyssnande i en tid av hyperkonnektivitet, men med en allt mindre förmåga att verkligen höra, när auktoritära tendenser växer sig starkare världen över.

ULRIKA FLINK

Genom installationer, video, ljud, fanzine, fotografi och collage undersöker Einat Amir, Emanuel Cederqvist och Eric Magassa hur språk, identitet och material förändras mellan människor, platser och tider. I en översättning som inte bara är en överföring av ord, utan som en handling där betydelser förskjuts.

I VÅGSSVALLET

Världskulturarvet
Grimeton
Radiostation

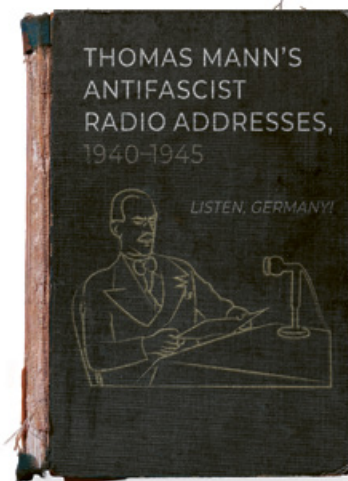

Detalj från Einat Amirs installation
Even If I Myself Cannot Return

Stillbild från Einat Amirs videoverk
Even If I Myself Cannot Return

EINAT AMIR

EVEN IF I MYSELF CANNOT RETURN

Einat Amirs praktik blandar video, installation och performance med forskningsmetoder lånade från socialpsykologi och neurovetenskap. Hennes arbete utforskar ofta känslomässiga och politiska dimensioner av kommunikation, där hon iscensätter möten mellan främlingar, system och sig själv. Född i Israel, baserad i Finland, som forskare på postdoktoral nivå på ArtScience vid Åbo Akademi. I bunkern under Grimetons antennmaster, där arkitekturen fortfarande bär tyngden av krigstida kommunikation, visas Einat Amirs videoinstallation *Even If I Myself Cannot Return* (2025) som en stilla konfrontation med frågor kring exilens villkor, censur, förflyttning och kommunikationens gränser. Med inspiration från Thomas Manns antifascistiska radiotal från 1940-talet som sändes för att nå in i Nazityskland från exilen i Kalifornien. I verket vävs dessa historiska sändningar samman med samtida röster, konstnärer och kulturarbetare från Ryssland, Iran, Israel, Turkiet och Ungern som, liksom Mann och Amir, lämnat sina hemländer i protest.

Verkets titel kommer från ett av Thomas Manns tal från 1940 med namnet *Listen, Germany!*. Mann var en passionerad anti-nazistisk röst som använde radion som ett vapen i ordets och idéernas kamp. Han sände sina tal för att nå fram till det tyska samvetet – för att överrösta propagandan med förnuft och humanitet. I Amirs verk ställs frågan om du likt Mann kunde tala till ditt land via ett radiotal, vad skulle du då säga? Reflektionerna formar en flerstämmig dialog om exil, om personliga ställningstaganden, om propaganda och statens närvaro. I en reflektion över vad som är möjligt att säga landar en israelisk röst i en djup känslomässig uppmaning – lyssna till Palestinierna. En dissident från Ryssland beskriver en identitetskris orsakad av landets invasion av Ukraina: ”När du kommer från ett aggressionsland blir det uppenbart att det inte finns någon frihet utanför medborgares frihet”. Orden rymmer insikten att frihet inte kan vara individuell; den existerar bara där den delas. Eller som Einat Amir själv uttrycker det ”Jag erkänner inte längre den staten. Jag skulle säga att jag är ex-israelisk... Men jag säger alltid att jag är från Palestina, men jag är jude”. En ungersk intervju-person bekänner: ”Jag tycker det är väldigt, väldigt svårt att identifiera mig med den kulturen nuförtiden. Jag skäms. Jag skäms”. I deras ord speglas det ansvar som ofta läggs på den enskilda individen att bära sitt lands handlingar i exil. Vem tillåts man vara när man lever i exil i ett nytt land?

Dessa vittnesmål förankrar storpolitiska konflikter i mänsklig erfarenhet, i känslor av hjärtesorg, djup existentiell sorg, ilska, skam och hopp. Varje röst bär tyngden av ett hemland som lämnats bakom, ett samvete som krävde avfärd och livet i exil.

En scen, filmad inne i Grimetons amatörradiostudio, omvandlar antennernas och vridknappens teknik till något mer intimt. Här reflekterar Amir över sin egen exil, där amatörradions strikta regler och kodade språk formar hinder för att uttrycka levd politisk komplexitet då amatörradions system inte är byggt för att ta emot den erfarenheten. Det strukturerade amatörradioprotokollet – där politiska samtal är förbjudna – blir en metafor för svårigheten att förmedla personliga och motsägelsefulla sanningar över avstånd och kulturer. Samtidigt finns det kanske en stilla tröst i dessa samtal, där politikens tyngd tillfälligt viker undan för det vardagliga: familjeliv, väder, hobby. Liksom amatörradiooperatören använder koder och formella procedurer för att skapa kontakt genom brus måste dissidenten ofta dölja det mest väsentliga – sina erfarenheter, sin sanning – för att inte tystas.

I bunkern visas även fiktiva telegram som liknar de som skickades från Grimeton under andra världskriget, de blir fotnoter till ett samtal som pågår över decennier. Dessa gulnade telegram med sina överstrukna budskap, är kraftfulla symboler för tystad kommunikation. De speglar visuellt vad auktoritära regimer i varje era gör: de avbryter budskap och de kräver din tystnad. Resultatet är ett verk där då möter nu, där sorg möter motstånd.

se mer på
sida

→ 50

ERIC MAGASSA

NO SIGNAL, STILL SPEAKING

Född i Sverige med rötter i Frankrike, Senegal och Mali väver Magassa sin egen kulturella navigation in i sin bildvärld. Utbildad vid Central Saint Martins i London och Art Students League of New York, och bosatt i Göteborg, har hans verk visats vitt i Sverige och internationellt. Med bakgrund i måleri, collage och fotografi arbetar han för att utforska frågor om identitet, tillhörighet och minne. Hans installationer uppstår ofta från bearbetning och remixande av visuellt material från det egna arkivet som i montaget eller collage lyckas med en nedmontering av dominerande visuella regimer för att ge plats åt hans egna färgstarka hybrida världar. På Grimeton möter hans praktik en plats genomsyrad av radiosändning och kontroll och erbjuder i gengäld en poetik av störning, där nya kulturella frekvenser stiger ur det statiska.

I den katedral-liknande sändarsalen, där maskineriet från radions sändningar är högst närvarande, hittar vi Eric Magassas installation *No Signal, Still Speaking*, ett visuellt och soniskt landskap. Videoverk och ljudverk öppnar upp nya möten som faller in och ut ur samklang i rummet. Röster läcker igenom, fragment av sånger, statistiskt brus från försöken att hitta rätt frekvens. Från hemliga piratradiosändningar av motstånd till rop av protest, fångar verket den musik och ljudspår som fortsätter att eka, även när den auktoriserade rösten har tystnat eller frihet har vunnits.

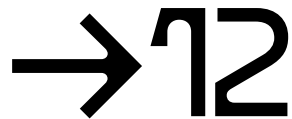
I videoverken dyker fragment upp: protestmusik från olika tidsepoker, dansrörelser, gatuliv, arkitektur och rörelse genom olika typer av urbana landskap. Collaget bygger upp en rytm, en framåtrörelse på sina egna villkor snarare än en linjär berättelse. Bilder klipps samman, faller isär, återkommer i nya konstellationer. Ljudbilden följer samma logik: röster överlappas, ekon tillsätts, rytmer bryts och återupptas. Det är som att scanna genom frekvenser där varje station bär sitt eget minne, sin egen historia och puls. I rummet hörs inspelningar från olika piratradiostationer i New York och London, samt en radiostation som Eric Magassa själv skapat.

En annan ljudkälla i rummet ger en historisk koppling till platsen långt innan radiostationen existerade och är hämtad från Folkrörelsernas Arkiv: en cirka 170 år gammal dagbok skriven av Charlotta, en kvinna från Grimeton. Hennes ord tolkas av Norman Zulu, som kom från Sydafrika till Göteborg på 1980-talet. Magassa fascineras av Zulus röst och tonalitet när han ger liv åt Charlottas berättelse – ett möte mellan århundraden och kontinenter.

Det intensivt färgade ljuset i sändningsalen – rött och gult – utgör en del av installationen och flödar in genom fönstren och kastar färgfält över maskiner och väggar. Hela rummet förvandlas till en scen där historia, teknik och nutid möts. Färgen förhöjer atmosfären: de tunga, svarta radiosändarna mjukas upp och öppnas av det färgade ljusets närvaro. Ljuset blir ett eget material i rummet. Magassas installation motstår läsbarhet i konventionell mening. Istället lutar den sig mot dissonans och polyfoni, en strategi rotad i konstnärens bredare dekoloniala praktik. En kreolsk logik utvecklas, en som samlar nya former från ärvda delar. I detta rum korsas minnenas efterklang med framtider som ännu formas, där lyssnandet blir en nödvändig gest av omlokalisering och läkande.

Verket försöker inte rekonstruera en linjär historia utan släpper in bruset, tillåter det som vanligtvis är ohört eller osett att välla upp till ytan. Protestens musik, migrationens och firandets rytmer viks in i varandra: frihetssånger suddas ut med röster av förflyttning. Spår av sändningar, danssteg, gaturop, familjeminnen möts och skapar en ny frekvens av kollektiv agens.

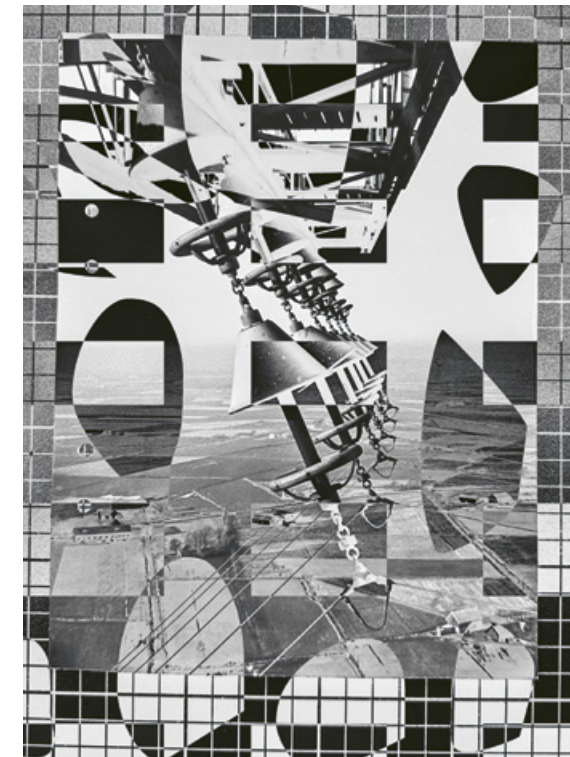
se mer på
sida

I VÅGSVALLET

Detalj från Eric Magassas
installation
No Signal, Still Speaking

Eric Magassa i sin ateljé.
Stillbild från Martin Mejía Rugeles
film om *I vågsvallet*

Masterna på
Grimeton Radiostation
utanför Varberg

Radiostationen
Rocky Point utanför
New York, USA

Emanuel Cederqvist på Grimeton.
Stillbild från
Martin Meija Rugeles film
om *I vågsvallat*

EMANUEL CEDERQVIST

PLATSENS BRUS

Emanuel Cederqvist är bosatt i Göteborg och verksam som konstnär och fotograf. Cederqvist jobbar mycket med publikationer som ett format att ställa ut i där många av hans egna projekt får sin start i intressanta arkiv. Han är en del av bok- och konstnärskollektivet Blackbook Publications och har även till detta projekt skapat en publikation. Cederqvist jobbar mycket med landskap och vad landskapet rymmer i form av lager av kollektiva minnen och egna minnen. Han riktar sin lins mot platsen själv, mot landskapet som bär sina egna tysta signaler. I fotoserien *Platsens brus* utforskar Cederqvist Grimeton Radiostation och de spår som finns kvar efter ett sekel av röster, arbete och liv. Genom kameran närmar han sig platsens själ – det tysta eko av mänsklig närvaro som fortfarande formar hur vi ser och förstår platsen idag.

Hans fotoserie är producerad under residenset och börjar med en enkel fråga: vad kommunicerar Grimeton till oss idag? Genom dämpade bilder och noggranna kompositioner utforskar han idén att radio, trots sin immateriella natur, lämnar spår: inte bara i luften utan i marken, i arkitektur, i minne. Cederqvist närmar sig terrängen som en arkeolog av resonans, uppmärksam på vad som återstår när sändningen har tonat ut.

Titeln *Platsens brus* åkallar den antika romerska föreställningen om genius loci, platsens ande. Grimeton behandlas inte som ett övergivet monument över tidig telekommunikation utan som en levande, skiktad miljö formad av dem som passerat genom platsen. I sin process balanserar Cederqvist det dokumentära med en nästan filmisk fiktiv atmosfär, han bjuder in betraktare att uppleva platsen mindre som ett studieobjekt och mer som ett subjekt med sin egen rytm, tystnad och puls. För Cederqvist tycks fotografi bli ett sätt att lyssna. Bilderna, tysta men ihärdiga, ber oss att reflektera över hur vi läser landskap och vilka berättelser de fortfarande bär.

Cederqvists bilder drar uppmärksamhet till de materiella bevisen för kommunikation: ledningarna, tornen, sändarna. Gräs växer över kablar, rost sätter sig på maskineri och det förflutna träder fram i ett nytt ljus. Utan människors närvaro framträder stillheten som ett uttryck i sig. Fotografierna blir till eftertänksamma samtal om plats, minne och kommunikation, där varje bild rymmer mer än det synliga. I dialog med fotoserien bjöd Cederqvist in konstnären Fredrik Åkum och förlaget Sunless Press att tolka arkivmaterialet som ligger till grund för verket. Resultatet är ett fanzine, med bilder som du hittar här i journalen, där fragment från Rocky Point, Grimetons nu rivna transatlantiska systemstation utanför New York, förs samman med nya bilder från Grimeton. Rocky Point hittade Cederqvist i arkiven över vilka stationer som Grimeton kommunicerat med. Åkum tar över de processbilder som växt fram under projektets gång och skapar en publikation med materialet. Det tryckta fanzinet blir ett ordlöst utbyte över tid och rum, mellan konstnär och läsare, sändare och mottagare. Det ekar Cederqvists bredare praktik: en sorts visuell arkeologi där perception och fotografi blottlägger de tidsmässiga skikt som är inbäddade i en plats. Cederqvist bjuder in oss att reflektera över minne, överföring och signalens tysta uthållighet.

Tillsammans ber verken som växt fram ur residenset och visas i utställningen *I vågsvallat* oss att tänka på översättning, överföring och sändning, som något mer än kommunikation. Detta är inte bara berättelser som berättas utan narrativ som skapas i friktion, i det tysta, i möten som smugglas, kodas och upprepas.

NÄRVARONS POLITIK

Utställningen i sin helhet påminner oss om att lyssnande kan vara en handling av motstånd och att ekon av platser, exil, musik, minne, aldrig är statisk, utan i ständig förändring.

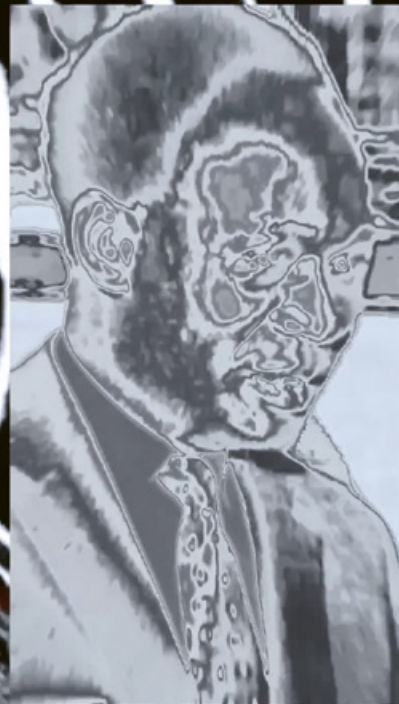
I vågsvallat handlar inte om nostalgi för förlorade teknologier. Det handlar om närvarons politik, om vad det innebär att tala, att sända, att lyssna när luften är full av brus och framtiden oviss. Om Grimeton en gång förenade kontinenter, förenar det idag temporaliteter: tidigare sändningar och nutida brådska, gamla kablar och nya röster. Det som återstår är inte bara tekniken utan ihärdigheten. Viljan att kommunicera, att höras, att lyssna.

Ulrika
Fink

se mer på
sida

NO SIGNAL

STILL SPEAKING ERIC MAGASSA

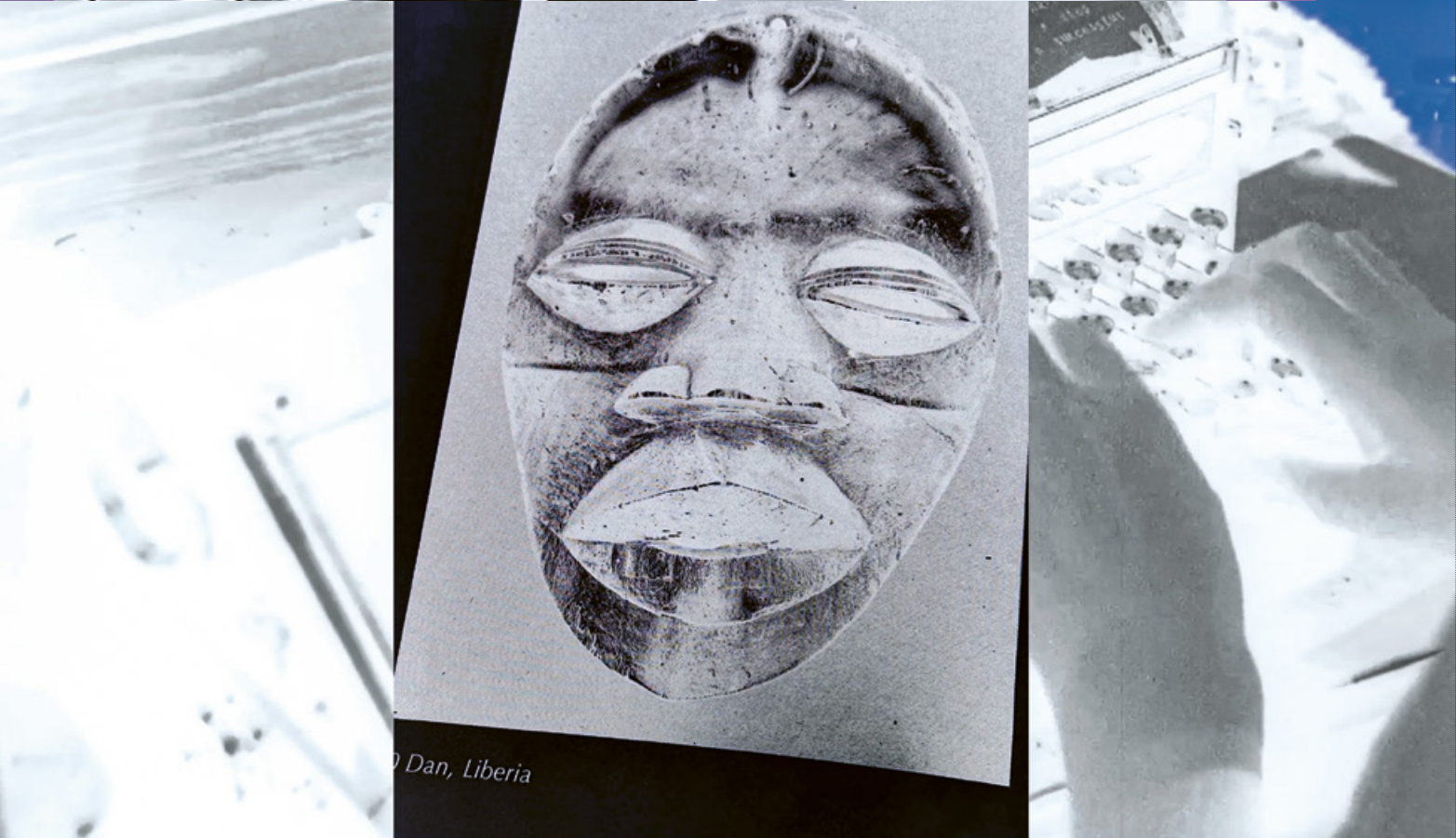
Detaljer från Eric Magassas
installation
No Signal, Still Speaking

Detaljer från Eric Magassas installation
No Signal, Still Speaking

Dan, Liberia

Detaljer från Eric Magassas
installation
No Signal, Still Speaking

Detaljer från Eric Magassas
installation
No Signal, Still Speaking

Detaljer från Eric Magassas
installation
No Signal, Still Speaking

Detaljer från Eric Magassas
installation
No Signal, Still Speaking

GAPS

IN

Arkivbild
Del av *Rebel Radio* på Barbican Centre
juni 2025

THE DIME

I VÅGSVALLET

EN HYLLNING TILL LONDONS PIRATRADIO

Gaps in the Dime är en upptäcktsresa och en hyllning till Londons piratradio, skapad av Tayo Popoola – DJ, ljudproducent och programledare. Tayo växte upp med radion som ständig följeslagare, och det var piratradions ljud som väckte hans passion för musik – att samla, sälja och spela den världen över. I sin podd delar han historierna, ljuden och känslan från den tid då piratradion formade en hel musikscen. Som Tayo själv säger i podden: tryck på play – och följ med.

GILES PETERSON OCH VÄGEN IN

Giles Peterson, uppvuxen mellan fransk och engelsk skolgång, hittade sitt gäng genom piratradio. Han blev så småningom en ikon på *BBC Radio 1* och en global ambassadör för jazz och världsmusik. Men i *Gaps in the Dime* berättar han hur han fick sin start genom att byta en hemmagjord sändare mot sändningstid på *Invicta*.

Han fick inte programtid serverat på silverfat. Först var han tvungen att bevisa sin nytta genom att köra runt i London med en uppsättning huvudnycklar och hjälpa sändningsteamet att klättra upp på kommunala bostadshus för att sätta upp antenner på taken inför sändningarna.

Podden ger en inblick i en framväxande kultur med anekdoter som när Giles Peterson och hans vän Ross Tinsley (alias Ross Trevone) spelade in C90-kassetter i sitt trädgårdsskjul, för att sedan köra till Epsom Downs i London med Petersons pappa, som hjälpte till att rigga ett bilbatteri och en antenn för att sända ut kassetterna i programmet. Telefonnumret de gav ut till lyssnarna var alltid till närmaste telefonkiosk.

INVICTA OCH HUNGERN EFTER SVART MUSIK

BBC spelade nästan ingenting av den musik som piratstationer som *Invicta* spelade. Termen ”svart musik” omfattar soul, funk, jazz-fusion, disco, tidig hiphop och reggae, men refererar också till en bredare kulturell sfär där diasporiska ljud formade nya gemenskaper och en ny estetik i Storbritannien. Via piratkulturen fick svart kultur sin egen plats att höras, firas och utvecklas på. *Radio Invicta* öppnade dörren till svart musik och själva kulturen runt musiken. Berättelserna i *Gaps in the Dime* visar hur radio lät unga skapa sin egen identitet, långt ut- anför den dominerande mainstream.

Piratstationen *Invicta* växte fram i 1970-talets London för att ge soulmusik en plattform den annars saknade med sloganen ”Soul over London”. Stationens DJ:s, Steve DeVaughn och Steve Marshall spelade inte bara skivor, de sände ut längtan, tillhörighet och gemenskap.

HUSTLE, KAOS OCH OBSKYRA IMPORTER

Kulturen på piratstationerna präglades av en ”hustle”-mentalitet, experimentering och djup musikalisk besatthet. DJ:s var stolta över sina obskyra import: Herbie Hancock-rariteter, japanska soul-12or, jazz-funk-hybridder som ingen annan i Storbritannien hade. Piratprogrammen handlade inte bara om att spela låtar, det handlade om att skapa utrymme för identitet genom ljud, särskilt i en samtid som annars ignorerade eller förkastade ung svart kultur.

Jez Nelson, som senare grundade det inflytelserika produktionsbolaget *Somethin’ Else*, minns den märkliga, kaotiska rytmen i sändningarna. Deras nattliga speltider hölls ofta i provisoriska studior, som i sovrummet hos en kille som hette Junior, som kunde storma in mitt i sändningen för att begära en Teddy Pendergrass-låt åt den tjej han tagit med sig hem just den kvällen. Samtidigt kunde Tony Monson (en veteran inom skivimport och DJ-ing) dyka upp i gryningen, släppa en hög med vinyler på golvet och somna på soffan bakom mixerbordet tills hans program började.

MYNDIGHETERNA SLÅR TILL

Piratradiostationerna stötte på både tekniska och juridiska utmaningar. *Invicta* och andra stationer hotades ständigt av *Department of Trade and Industry* (DTI), som såg piratsändningar som ett hot mot både laglig radio och politisk kontroll. Staten påstod också att pirater störde nödsignaler, något som radioingenjörer ifrågasatte och avskrev som överdrivet. Men bortom razziorna och katt-och-rätta-leken med myndigheterna stod något mer vitalt på spel, nämligen access. Tillgång till kultur, till självuttryck, till representation och inte minst till en egen plats i etern.

Peterson uttrycker det bäst när han beskriver att *Radio Invicta* var en plats som kändes ”djupare” än allt som fanns tillgängligt någon annanstans. Piraternas program reflekterade den levda verkligheten för Londons svarta och diasporagemenskaper, både musikaliskt, socialt och politiskt. Piratradion stod för en kulturell utbildning utanför skolor och institutioner. Scenen formade sin egen kultur som involverade kläder, klubbar, slang, vinyl, radiofrekvenser, en helt kodad värld byggd på delad smak och uppror.

NÄSTA GENERATION–FÖRLORAD OSKULD

När *Horizon FM* och *JFM* dök upp i början av 1980-talet hade *Invicta* försvagats i takt med att sändningsreglerna skärptes och nyare stationer utvecklade piratmodellen. Stationer sände 24 timmar om dygnet, höll liveevenemang, byggde upp kompletta stall av klubb-DJ:s och började generera intäkter. Den förändringen förde med sig en förlust av en typ av oskuld och ökade istället på konkurrens och kommersialisering. Territorium, sändningstid, rykte: allt spelade roll.

De där tidiga piratsändningarna lade grunden till mångas yrkesliv, som skulle komma att sträcka sig över flera decennier. Det är därför serien *Gaps in the Dime* spelar roll. Den kartlägger inte bara historien om piratradiostationernas framväxt, den fångar hur radio blev ett sätt att lokalisera sig själv inom en bredare diasporisk gemenskap genom musik, röster och radiovågor.

För svarta brittiska ungdomar, och för deras vita allierade lyssnare, var piratradio ett ställningstagande: vi är här, och så här låter vi! Idag kan vem som helst starta en webbradiostation utan rädsla för razzior. Men piratradio erbjöd inte bara musik, den gav tillgång till en gemenskap av musikälskare som riskerade åtal för att sända sitt urval av låtar. Det handlade om kaos i direkt-sändningarna, om bristen på svart musik i mainstream-radio vilket gjorde varje upptäckt till en skatt, och inte minst om den kollektiva handlingen att sitta och vänta på sändningen varje söndag i hopp om att signalen skulle bryta igenom.

Att lyssna på podcastserien *Gaps in the Dime* påminner om vad vi förlorat: inte musiken i sig, utan utrymmena där vi lärde oss att lyssna tillsammans.

Ulrika
Flink

PIRATER TAR ÖVER ETERN

Arkivbild
Del av *Rebel Radio* på Barbican Centre
juni 2025

LYSSNANDET

ÄR

DET FÖRSTA

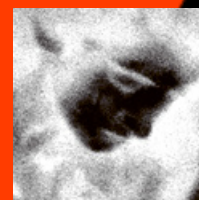
FRÖET

TILL

MOTSTÅND

TRANSMISSION
SOM MOTSTÅND

INGET

SLUT

BARA

DET

DARRANDE

KVAR

ETT SONISKT
ARKIV AV OMSORG

PLATSENS BRUS

EMANUEL
CEDERQVIST

I VÅGSVALLET

Bilder från
fotoserien *Platsens brus*
2025

Bilder från
fotoserien *Platsens brus*
2025

Bilder från
fotoserien *Platsens brus*
2025

Bilder från
fotoserien *Platsens brus*
2025

RADIO ALHARA

ETT RUM AV OCH FÖR LJUD

Våren 2020, när världen stod still under pandemics nedstängningar, bestämde sig en grupp vänner utspridda mellan Betlehem och Ramallah i Palestina samt Amman i Jordanien för att skapa ett rum av och för ljud. Det som först var ett sätt att hålla kontakten blev snart något större: Radio Alhara, en kollektiv webbradiostation som förvandlade avstånd till samhörighet och samtal.

Grundarna Elias och Yousef Anastas, Yazan Khalili, Saeed Abu-Jaber, Ibrahim Owais och Mothanna Hussein driver tillsammans en plattform som aldrig sover. Sändningen pågår dygnet runt, över tidszoner och gränser. Radioprojektet, som fått namnet Alhara – ”grannskapet” på arabiska – fångar själva andan i projektet: en plats för gemenskap och omsorg, skapad mot alla odds.

Idén var enkel: låt oss dela musik och hålla kontakten. ”Vi var alla uttråkade, fast i våra hem,” minns Saeed Abu-Jaber, formgivare baserad i Amman. ”Det började med Dropbox-spellistor mellan vänner, sedan började plötsligt människor vi inte kände skicka in sina mixar” (*Innocent*, 2024). Det som startade som ett privat utbyte växte snabbt till ett öppet kollektivt delat offentligt rum online.

Från början fanns ingen plan. Stationen blev en offentlig plattform där vem som helst kunde ladda upp innehåll. ”Inga scheman, inget urval. Det bara spelades, som ljud från en gemensam gata” berättar Yousef Anastas (*Innocent*, 2024). Resultatet blev ett digitalt ljudlandskap som rörde sig fritt över gränser och genrer. Beroende på när du lyssnar kan du höra palestinsk folkmusik, västafrikansk funk från 70-talet eller någon som pratar om mat i sitt kök i Beirut.

GEMENSKAP SOM FREKVENNS

Stationens öppna och utforskande karaktär formades av grundarnas olika bakgrunder inom konst, arkitektur, ljudkonst och design. Yazan Khalili, arkitekt och konstnär nu baserad i Amsterdam, beskriver hur de ville se hur långt de kunde tänja på idén om radio. I stället för att luta sig mot algoritmer eller specifika arkiv byggde de innehållet med improvisation och gemenskap, med målet att stationen skulle kännas levande. Chattrummet blev en del av sändningen, en ständig möjlighet till kontakt mellan lyssnare och producent, en strävan efter att suddas ut gränserna mellan rollerna.

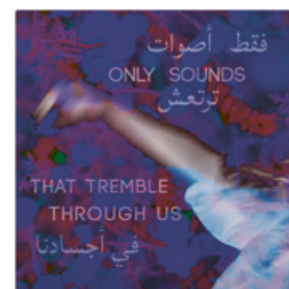
Foton: Medlemmar av
Radio Alhara-kollektivet i Betlehem.
Publicerade först i *Crack Magazine*

ETT SONISKT ARKIV AV OMSORG

Själva etern blev en slags transnationell allmänning, ett bevis på att ljud kunde röra sig fritt även under censur. Över tid och geografi delade dessa stationer samma målsättning där ljudet blev till motstånd och gemenskap till infrastruktur. I Palestina lever arvet vidare.

SONIC LIBERATION FRONT

När Israel 2020 tillkännagav planer på att annektera delar av Västbanken svarade *Radio Alhara* med en 72-timmars sändning kallad Fil Mishmish, arabiska för ”när aprikoserna blommar”, ett idiom för något som aldrig händer i samma anda som ”när grisar flyger”. Ett år senare, under tvångsfördrivningarna av palestinska familjer i Sheikh Jarrah, Östra Jerusalem och bombningarna av Gaza, skapade kollektivet Radio Alhara projektet Sonic Liberation Front, en fyrtio dagar lång sändning som sändes vidare av stationer världen över i internationell solidaritet. Konstnärer från hela världen från Bogotá, London, Damaskus till Palestina sände fältinspelningar, liveframträdanden och protester inspelade på allt från mobiltelefoner på gatan till professionella studios.

Skivomslag för
Only sounds that tremble through us
av Basel Abbas och
Ruanne Abou-Rahme

Ljud som vägrade tystna reste över kontinenter och gränser och blev till ett levande arkiv av vittnesbörd och protest. Den palestinska musikern Dirar Kalash beskriver Radio Alhara som ”en plats utan centrum, ingen kan säga varifrån den sänder” (*Innocent*, 2024). Under protesterna spelade Kalash in nätter fyllda av rop, explosioner och formade dem till kompositioner som fick lyssnare världen över att höra hur vardagen under ockupation faktiskt låter. I dag arbetar delar av kollektivet Radio Alhara från The Wonder Cabinet, en konst- och radiostudio i Betlehem. The Wonder Cabinet beskrivs som en inbjudan att utforska Betlehem och dess omgivningar genom ljud, diskussioner, objekt, mat och möten mellan människor och olika fält. Platsen utvecklas långsamt till en plattform för experimentella projekt, residensverksamhet och produktioner i Betlehem. När Israels krig mot Gaza intensifierades till folkmordets fasa i slutet av 2023 tog gruppen en paus.

Radio Alharas struktur, flytande, horisontell och kollektiv, är dess tysta form av motstånd. ”Att leva i Mellanöstern, det är inte upp till dig om du ska vara politisk eller inte,” säger Saeed Abu-Jaber. ”Du andas det varje dag” (*Innocent*, 2024). Grundarna insåg att det inte nödvändigtvis är innehållet som är politiskt, utan själva strukturen, att samlas och bygga upp en gemenskap för att tala, vägra, utöva motstånd och visa solidaritet.

Dessa strategier placerar in Radio Alhara i en lång historia där radio och ljud blivit verktyg för frihet. Under Afrikas självständighetsepok, med start efter andra världskriget, blev radiomediet en kanal för både kamp och gemenskap. Från Radio Kairo i Egypten till Radio Freedom i Sydafrika bar etern förbjudna röster och revolutionära sånger över gränser dragna av kolonialmakter.

RADIO FREEDOM

I apartheidens Sydafrika blev Radio Freedom motståndets röst, ett verktyg för nationell mobilisering och identitetsskapande. Stationen sände i exil från Lusaka i Zambia och öppnade varje program med knatter av automateld följt av ropet ”Amandla! Ngawethu!” som betyder ”Makten åt folket!”. Lyssnare samlades hemma bakom stängda gardiner för att fånga radiosignalen genom bruset. Radio Freedom bar på mer än nyheter, mellan kodade rapporter och meddelanden från African National Congress, spelade de musik som apartheidregimen försökte tysta, jazzen av Dollar Brand (Abdullah Ibrahim) och rösterna från Oliver Tambo och Walter Sisulu, ledare inom ANC, fängslade eller förvisade för sin roll i kampen (Lekgoathi, 2010). Som journalisten Chris A. Smith skrev i *The Nation* (2013) blev Radio Freedom en livlina, en källa till sanning och hopp när den officiella radion spred rädsla och propaganda.

Radio Freedom var inte ensam om att använda radion som verktyg för förändring. Från Algeriet till Tanzania, från Ghana till Madagaskar drev befrielserörelser under jordiska eller exilbaserade stationer.

”I början stängde vi radion i tio dagar,” minns Khalili. ”Vi behövde tänka, och förstå vad vi skulle göra” (*Innocent*, 2024). Ur den tystnaden föddes projektet *Learning Palestine: Until Liberation*, en tolv timmar lång sändning av sånger, dikter och tal med röster som Edward Said och Angela Davis, en gemensam handling av sorg och protest. När community-radionätverk växer dyker samma fråga upp som en gång drev Radio Freedom i Sydafrika: hur kan radio bygga solidaritet över gränser och avstånd? Radio Alhara har hittat ett sätt. Genom att sända dygnet runt från Betlehem, via nätet, och öppna sina frekvenser för DJ:s från hela världen skapar stationen ett rum där palestinsk verklighet når lyssnare överallt utan filter. En DJ i Berlin remixar inspelningar från Sheikh Jarrah, lyssnare i Tokyo inspireras av poesi från Gaza. Solidaritet uppstår genom att människor lyssnar tillsammans.

ETT SONISKT ARKIV AV OMSORG OCH MOTSTÅND

Medieforskaren Minka de Regt kallar i sin studie *On the Margins* (Utrecht University, 2024) *Radio Alhara* för ett ”soniskt arkiv av omsorg och motstånd”. Hon skriver om hur stationens öppna och kollektiva arbetssätt håller små, sköra gester vid liv. Röster och ljud som riskerar att försvinna under ockupation eller i det digitala bruset. I en värld där algoritmer styr erbjuder Radio Alhara ett annat tempo. Stationen lyssnar. Den saktar ner.

Solidaritet byggs inte som abstrakt politik utan som konkret omsorg över avstånd, ett arkiv som växer varje gång människor delar ljud, berättelser och närvaro. Samma drivkraft finns hos konstnärerna Basel Abbas och Ruanne Abou-Rahmes pågående projekt ”May amnesia never kiss us on the mouth” (2010–) och deras dubbel-LP *Only sounds that tremble through us*. ”May amnesia”-projektet har tagit flera former: ett onlineprojekt, en installation, en film och en rad offentliga framträdanden. Verket bygger på inspelningar av okända personer, främst från Palestina, Irak och Syrien, som sjunger, spelar musik och dansar hemma, på gator, torg, bröllop eller på stränder där de just sökt skydd.

Vid öppningen av sin utställning på MIT List Visual Arts Center 2024 beskrev konstnärerna sitt arbete som ett sätt att vittna när synlighet förvägras. I deras verk blir fragment av vardagsliv, ljud, sånger, gester och röster till ett levande arkiv över vad våldet försöker utplåna. Rösterna och kroppen blir en politisk närvaro.

LP:n fortsätter på samma bana genom att översätta det levande arkivet till nya ljud och strukturer, ett samtal över tid, språk, översättning och avstånd. Albumet består av två LP-skivor. Den första innehåller kompositioner av Abbas och Abou-Rahme, utvecklade mellan 2022 och 2024.

Skivomslag för
Only sounds that tremble through us
av Basel Abbas och
Ruanne Abou-Rahme

Den andra skivan samlar specialbeställda verk av Hiro Kone, Drew McDowall, Makimakkuk, Julmud, Haykal, SCRAATCH, Muqata’a, Freddie June och DJ Haram. Kompositionerna utgår från projektets tematik och arkivmaterial – ibland genom sampling, ibland genom omarbetningar och nya tolkningar. ”Det finns ingen avslutning här, bara darningen av det som finns kvar.” förklarar Abbas och Abou-Rahme LP:ns titel.

Liksom Radio Alhara lyssnar Abbas och Abou-Rahmes arbete från marginalerna, och genom radio och konst når dessa röster lyssnare världen över. Att lyssna blir handling och lärande på en gång. Frågan är: Hur skulle världen låta om vi som lever i maktens centrum började lyssna från Palestina, Sudan och alla andra platser där koloniala strukturer tystar röster? Vad händer när vi lär oss av dem som sällan får tala? Förändringen kanske börjar där, i det delade lyssnandet, i de rum som öppnas när ljud korsar gränser.

AIO
redaktionen

I VÅGSVALLET

RADIO ALHARA

officiell hemsida

Källor

Louis Innocent
"Radio alHara:
The Palestinian Station
Broadcasting
Creative Resistance"
Crack Magazine
mars 2024

Basel Abbas &
Ruanne Abou-Rahme
*May amnesia never kiss us
on the mouth och
Only sounds that tremble
through us*
MIT List Visual Arts Center
utställningskatalog
2024

Minka de Regt
On the Margins:
Listening, Translation and
Sonic Resistance in
Radio Alhara
Utrecht University
2024

Chris A. Smith
"Radio Freedom:
A History of
South African
Underground Radio"
The Nation
20 december 2013

Sekibakiba Peter Lekgoathi
"Radio Freedom and
the Voices of Liberation:
The ANC's Secret
Broadcasting Project"
South African Historical Journal
vol. 62, Nr. 2, 2010

ONLY SOUNDS THAT TREMBLE THROUGH US

Abbas & Abou-Rahme
Bilnaes Records
utgivningsdatum 30 maj 2025

FRONT SONIC LIBERATION

arkiv och ljudsändningar
2021–24
Radio Alhara

MAY AMNESIA NEVER KISS US ON THE MOUTH

Abbas & Abou-Rahme
MIT List Visual Arts Center
projektarkiv och utställningsmaterial
2024

EN RÖST FRÅN EXILEN

Thomas Mann
porträtt
(arkivbild)

Thomas Mann
1945

Från första dagen har jag med hela min själ arbetat för att åstadkomma undergången för detta elände som skändar mänskligheten. Inte bara genom mina radiosändningar till Tyskland, som var en enda lång, passionerad vädjan till det tyska folket att befria sig från eländet. Och vad tror ni var en av de saker jag försökte uppnå? Åtminstone det som man i dag ber mig om – nu när det är för sent. Min återkomst hem.

THOMAS MANNS RADIOTAL

Katia Mann, Frido Mann,
Toni Mann och Thomas Mann
(arkivbild)

ELAINE CHEN

I VÅGSVALLET

Författaren Elaine Chen, som forskat och skrivit om författaren Thomas Mann, har för AIO Journal valt ut citat från hans radiotal återpublicerad i boken *Listen Germany!* (2025).

Den sista sändningen av *Listen Germany!*, Thomas Manns serie med antifascistiska radiosända tal, ägde rum den 30 december 1945. I denna sändning förklarade Mann varför han inte ämnade återvända till Tyskland. Under kriget hade författaren önskat att han kunde återvända till sitt hemland mer än något annat. Men han insåg också att tyskarna skulle fortsätta tillåta nazisterna att begå grymheter, och att Tyskland inte hade några ”möjligheter att slå sig fritt”. Manns avslutande betraktelser kring erfarenheterna i exilen kastar en mörk skugga över hans första tal från oktober 1940 – som Einat Amir citerar i sitt konstverk: ”Mina verk kommer komma tillbaka till er en dag, detta vet jag, även om jag själv inte längre kan göra det”. Mann och hans verk kunde bara återvända hem om Tyskland accepterade sin ställning som ”en like bland likar” i världssamfundet. Eftersom Tyskland inte kastade av sig nazismens ok frivilligt fanns det ingen plats för författaren i det land han en gång såg som sitt hem.

Men till och med vid denna mörka tidpunkt i historien behandlar Mann frihet och jämlikhet nationer emellan som ett världshistoriskt, ofrånkomligt faktum. Kriget, menar han, har i grunden förändrat innebörden av att befinna sig ”hemma” och ”i exil”. ”Exilen [...] förutser en fragmentisering av nationerna och världens enande. Det som en gång var nationellt har sedan länge övergått till att vara provinsialt”.

FÖRSKINGRING SOM GNISTA

Försakingringen utgör en gnista som bidrar till nationalstatens och makt-politikens fall, eftersom den gör det nödvändigt för världens folk att gemensamt hantera sina skyldigheter gentemot varandra.

Vi som är medborgare på 2000-talet har ärvt denna uppgift: att vägra provins- och revirtänkande i alla dess former. Så även i vår tid, när vi med oro ser hur våldet i nationalstatens namn återvänder världen över, då blir Manns radiosändningar en påminnelse om att vår historia inte är detsamma som vårt öde. Vi som är medborgare på 2000-talet är fortfarande i stånd att agera. Men bara om vi lyssnar på det förflutnas varningar och om vi en gång för alla beger oss ut på en frivillig resa i exil, långt bort från blod-och-jord-nationalismen. Här återges några citat hämtade ur den sista sändningen i *Listen, Germany!*.

Elaine
Chen

Thomas Mann
1945

Exilen har blivit något helt annat än den var tidigare. Den är inte längre ett tillstånd av väntan, där man ständigt tänker på att återvända hem, istället antyder den redan en upplösning av nationerna och en förening av världen. Allt nationellt har sedan länge blivit provinsialt.

EINAT AMIR EVEN IF I MYSELF CANNOT RETURN

Tjänstetgm.

TELEGRAM

Skriv tydligt!

Fullständig adress

är av vikt för telegrammets säkra och snabba befordring. Mot språkbruket stridande sammansättningar eller förändringar av ord äro icke tillåtna.

Utstrykning eller ändring i telegramoriginalen skall vara utav avsändaren eller hans ombud särskilt styrkt.

Beteckningen Rt — med eller utan telefonnummer — anbringad i adressen till rikstelefonabonnent efter dennes namn är avgiftsfri i inländskt telegram.

Skiljetecken avtelegraferas endast på uttrycklig begäran och ingå då i det taxerade ordantalet.

Väntas svar å telegrammet, bör avsändaren införa namn och adress i stationens adressbok eller å särskild blankett, som tillhandahålles på begäran.

Taxerade tjänstemärkningar (skrivas främst i adressen i sin förkortade form och ingå i det taxerade ordantalet), exempelvis:
= Lx = (lyxblankett)
= D = (dilegram)
= RP = (svar betalt)
= TC = (kollationeras)
= PC = (mottagningsbevis)
= MP = (egenhändigt)

Avgift:

Anm. ang. expeditionstiden

Till

Å app. nr

KL

Sign.

Klass

Nr

Ord

Datum

KL

Tj. anm. och via

Malgra Malmö

ref m 2 / 10 Hitler cogay

Rådgras

Ln

To: Malgra, Malmö

from Rådgras

Text:

Hitler is a coward

Lithografiska A.-B., Norrk. 15/8 38 4.500.000

Form. nr 21 (1938)

Telegrammets avskäders

100.000. 10. 40. 000

Pv. nr. Sch. 1943

Original telegram som skickades från Grimeton Radiostation till Tyskland under andra världskriget. Förvaras idag på Riksarkivet.

TELEGRAM

Från

= Lx 135 = February 2025

I won't get into it, but my family stopped talking to me shortly after October 7th. Because I posted "stop the genocide in Gaza".

My mom was following me on Instagram and they just decided that they don't want to be in contact with me anymore.

Einat

TILL STÖD FÖR KAMPEN MOT HJÄRT- OCH KÄRLSJUKDOMARNA

Detalj från Einat Amirs
installation
Even If I Myself Cannot Return

"Germany, England, and France must make peace with each other in order to then, jointly and together with other sympathetic nations, save themselves and the entire world from spiritual and material collapse, which is otherwise inevitable and already visible on the horizon."

Censored telegram from Sweden to Hermann Göring in Berlin on January 2, 1940, by Hj. Lundholm from Kalix. An identical telegram was also addressed to Mussolini. It was stopped by Swedish authorities, noted as "stopped by deputy Hallgren", a censor at the Foreign Ministry.

Pv. tr. Sth. 1943

This support and moral message may have been intended as a civil peace initiative, but the fact that it was sent directly to Nazi and Fascist leaders explains why it was censored.

Censorship:
Red handwriting: "Stoppat av underståthållare Hallgren" = "Stopped by Deputy Governor Hallgren", The message was not forwarded. The tone is not violent or ideological, but politically sensitive, promoting peace between Axis and Allied powers, not permissible during wartime neutrality and censorship policy.

Pv. tr. Sth. 1943

9.271

RAM.
AFVERKET.

1 1505 RG =

HERMANN
GÖRING LUFTFAHRTMINISTERIUM BERLIN =

Stoppat av Underståthållaren / RL

DEUTSCHLAND ENGLAND UND FRANKREICH MUESSEN MIT EINANDER FRÄEDEN SCHLIESSEN UM DANACH GEMEINSAM UND ZUSAMMEN MIT ANDEREN SYMPATHISIERENDEN NATIONEN SICH SELBST UND DIE GANZE WELT VOR DEM GEISTIGEN UND MATERIELLEN UNTERGANG ZU RETTEN DER SONST UNAUSBLEIBLICH UND BEREITS AM HORIZONT SICHTBAR IST = KARL PETTERSSON SIGRID PETTERSSON SELMA ASPLUND FRIDA HÅKANSON RUT STRÖMBERG HOLGER LILJEBÄCK IDA LILJEBÄCK HILDA STRÖMBERG ALF STRÖMBERG GERDA HÅKANSSON PAUL LEWIN HILDUR LEWIN PER LEWIN BEDA LEWIN ARVID HEDSTRÖM FREDRIKA HEDSTRÖM RUT LEWIN HILLY LEWIN SIXTEN LEWIN IVA JOHANSSON TORSTEN BOSTRÖM MARY ANDERSSON ANNA

Exp. av

Hj. Lundholm *Port!*

Form. nr 309 (1939) Lithografiska A.-B., Norrk., 21/4 39. 5,000,000

Original telegram som skickades från Grimeton Radiostation till Tyskland under andra världskriget. Förvaras idag på Riksarkivet.

FRED PÅ JORDEN BÖRJAR MED INDIVIDEN OCH ORDEN

Poet, författare och regissör Arazo Arif publicerar här en version av ett textverk som hon framförde som ett performance under invigningen av utställningen *I vågsvallet* på Världsarvet Grimeton Radiostation. Texten utgår från hennes egna erfarenheter, tankar kring platsen och den omvärld vi lever i.

Det finns en kraft i att minnas tillsammans, eftersom historien upprepar sig och orden likaså. Audre Lorde skriver i essän *Omvandlingen av tystnad till ord och handling*, i vilken hon beskriver sin erfarenhet av att överleva bröstcancer och hur denna erfarenhet skakade om henne: ”Jag har om och om igen kommit till insikt om att det som är viktigt för mig måste uttalas, verbaliseras och delas, även om risken finns att det förvrängs eller missförstås.”

Och den insikten har även jag kommit till. Om och om igen. Därför måste jag säga att det är svårt för mig att stå på denna plats, dit vi alla har kommit för att samlas kring konst och kultur, utan att vidröra dess historiska anknytning till militarism.

Som många av er kanske vet, togs Grimeton i bruk år 1924 som ett sätt för Sverige att kommunicera med omvärlden efter första världskriget, då tillgången till internationella kabelnät begränsades, genom bland annat sabotage. Senare, under andra världskriget, när många länder för-lorade sina kommunikationsvägar, blev Grimeton en av Sveriges främsta strategiska tillgångar. Härifrån sändes inte bara civila telegram, utan även diplomatisk och militär information. Radiostationen var ett nav för transatlantisk överföring och på så vis en ljudlös aktör i en högljudd världskonflikt. Efter krigets slut underhölls stationen i militär beredskap ända fram till 1990-talet, bland annat som en viktig kommunikationslänk för svenska marinen. Vad spelar det för roll, kanske ni tänker? Jo, det innebär att Grimeton, även långt efter sin civila storhetstid, var en plats där krigets logik fortsatte att upprätthållas.

ARAZO ARIF

Det är svårt för mig att stå här i dag, utan att tala om krigets logik och retorik. George Orwell skriver i essän *The Lion and the Unicorn: Socialism and the English Genius*: ”As I write, highly civilized human beings are flying overhead, trying to kill me. They do not feel any enmity against me as an individual, nor am I against them. They are ’only doing their duty’, as the saying goes. Most of them, I have no doubt, are kind-hearted law-abiding men who would never dream of committing murder in private life. On the other hand, if one of them succeeds in blowing me to pieces with a well-placed bomb, he will never sleep any worse for it. He is serving his country, which has the power to absolve him from evil.”

Grimeton radiostation byggdes för att säkra Sveriges kommunikation i en tid präglad av krig. Grimeton är i dag ett av UNESCO:s världsarv. Och som sådant ska den här platsens kulturhistoriska värde förvaltas i nuet och för framtiden. Att minnas teknikens framsteg är viktigt, men vi måste också minnas vad den användes till. Som världsarv har Grimeton ett globalt ansvar att främja fred, genom utbildning, vetenskap, kultur och kommunikation. Men att framhäva Grimeton som ett tecken på mänskligt framåtskridande utan att nämna krigskopplingarna som platsen uppstod ur, är att förhärliga tekniken genom att osynliggöra dess destruktiva ursprung.

Astrid Lindgren sade i sitt tacktal vid mottagandet av Tyska Bokhandelsneds fredspris: ”Just nu lever hela världen i fruktan för ett nytt krig, som ska förgöra oss alla. [...] Det är inte underligt att vi alla är rädda [...]. Vi vet att ett nytt storkrig skulle drabba hela mänskligheten. [...] Finns det då ingen möjlighet att vi kan förändra oss, innan det är för sent? [...] Jag tror att vi måste börja från grunden. Med barnen. [...] Jag vill tala om barnen. Min oro för dem och mina förhoppningar för dem.”

Språket är ett maktmedel, och de senaste åren har det skett förskjutningar i hur vi uttrycker oss, om frågor som krig, fred och rasism. Indoktrinering sker genom små, för det otränade ögat, ofta omärkbare medel. Jag kan ta ett exempel: I essän ”Dark Days” skriver James Baldwin: ”To be black was to confront, and to be forced to alter, a condition forged in history.” Jag googlar ordet forged, och den översättning som kommer upp lyder: ”adjective, copied fraudulently; fake”. Detta exemplifieras med meningen: ”They have illegally entered the UK using forged travel documents”, som bidrar till en syn på människor som illegala och rörelsefrihet som ett undantag, snarare än en mänsklig rättighet.

VERKLIGHETEN ÄR NÅGOT VI SKAPAR TILLSAMMANS

Allt detta sker inför ögonen på oss i en tid då vi mer än någonsin behöver granska det språk som används för att normalisera krig, militarism, nationalistiska idéer och undantagstillstånd.

Det är svårt för mig att stå här idag, utan att be er att skärskåda den lögn som säger att krig är en nödvändighet, och att människors rätt att röra sig fritt skulle kunna vara illegal. Vi måste vara vaksamma på översättningen av de ord som används för att beskriva vår verklighet. Vi måste förstå att vår verklighet är något vi skapar tillsammans, något som kan omförhandlas om och om igen. Och jag måste be er som jag ber till Gud, det är en tid som kräver bön, att vägra engagera er i någon verksamhet som förhärligar krig och nationalism. Det går att vara stolt över ett kulturarv utan att romantisera de mörkare delarna av dess historia.

Jag talar här i dag som pacifist. Och pacifismen ifrågasätter själva idén om försvar, eftersom det som kallas försvar i praktiken alltid är militär upprustning och förberedelse för angrepp. I dag säljs försvar till oss som något gott, något nödvändigt, något vi måste ställa upp på. Men jag tror inte på det. Jag tror på en värld där vi inte behöver försvara oss mot varandra, utan håller varandra – i fred, i tillit, i gemenskap.

År 2024 pågick 61 statligt drivna konflikter runtom i världen. Det var andra året i rad som världen slog sitt eget våldsrekord. Och medan jag skriver detta, medan jag läser detta, utspelar sig fler konflikter i fler länder. Jag läser om Israels attacker i Palestina och Iran, att Irak stängt sitt luftrum, att det råder risk för storskaligt krig i hela den region som kallas Mellanöstern. Jag skickar röstmeddelanden till mina släktingar i irakiska Kurdistan. Radiosignaler, kommunikation över gränser. Min kusin svarar snabbt genom osynliga våglängder, den teknik som en gång började ta form här på Grimetons radiostation: "So you know ... Mamo Yousif... as always ... is afraid. He thinks they might start bombing here too, so he's pretty scared actually."

KOMMUNIKATION SOM MÄNSKLIG NÄRHET OCH FÖRSTÅELSE

Mamo Yousif är min farbror. Samtidigt befinner jag mig i trygghet, i ett land som har strypt alla statliga anslag till fredsorganisationer. I ett land som vägrar ge bistånd till den organisation som bäst anses kunna nå ut med nödhjälp till folket i Gaza. I ett land där språket och diskursen om krig har förfinats och förskjutits sedan några år tillbaka, då Ryssland invaderade Ukraina och rädslan slog rot och som ogräs tog över hela den trädgård som en gång var det Sverige som stolt identifierade sig som neutralt. Även om det redan före vårt inträde i Nato var en sanning med modifikation, och kvävde allt som blommade för fred, och lämnade efter sig bara giftväxter och uppmaningar till mer rädsla, hårdare rustning. Att öva på att döda för dödandets skull.

Tänk om vi, på en plats som denna, kunde låta barn öva på att bygga broar. Att leka lekar som tränar fantasin, empati och förmågan att lyssna. Jag tror att det är genom sådana berättelser och sådana lekar vi kan lägga grunden för en framtid där kommunikation inte bara handlar om teknik, utan om mänsklig närhet och förståelse.

Audre Lorde igen: "I att ha tvingats bli medveten om min fundamentala dödlighet, och om vad jag önskade och ville ha i mitt liv – hur kort det nu än skulle bli – blev mina prioriteringar och försummelser blottlagda ur ett obarmhärtigt ljus, och det jag ångrade mest var min tystnad. [...] Mina tystnader hade inte skyddat mig. Dina tystnader kommer inte att skydda dig."

Så kära medmänniska, hör min röst: Många bäckar små bidrar till tröst. Om vi vill leva i en fredlig värld måste vi vara varsamma, uppmärksamma varje ord som anspelar på våld och fientlighet, reparera varje rispa som riskerar att separera oss från andra på vår jord. Res dig upp. Låt aldrig någon annan bestämma över huvudet på dig att du måste se din medmänniska som en fiende. Låt aldrig någon annan övertala dig att du måste vara rädd. Låt aldrig politiska budskap övertyga dig om att det enda sättet att uppnå fred är genom våld. Inget mord är ett rättfärdigt mord. Fred på jorden börjar med individen och orden.

Arazo
Arif

MINNET ÄR EN BRO INTE ETT VAPEN

FRED PÅ
JORDEN BÖRJAR
MED
INDIVIDEN
OCH ORDEN

ÖVER GRÄNSERNA VÄNDRAR MINNEN SOM LJUS GENOM SPRICKOR

TRANSMISSION
SOM
MOTSTÅND

ARAZO ARIF

är poet, essäist, manusförfattare och regissör. Hennes arbete rör sig i gränslandet mellan det personliga och det politiska, med en särskild blick för det osynliggjorda. Teman som kärlek, sexualitet, våld, exil och migration återkommer i hennes verk. Arif har en masterexamen i litterär gestaltning från Akademin Valand och har skrivit förord och översättningar till verk av bland andra Jean Rhys och Audre Lorde. Arazo Arifs debutdiktsamlingen *Mörkret inuti och fukten* (Albert Bonniers Förlag 2020) nominerades till Borås Tidnings debutantpris.

EINAT AMIR

arbetar med videoinstallationer och performanceverk som undersöker emotionella, sociala och politiska aspekter av vardagskommunikation mellan individer och grupper. Amir utgår från samsarbetsmetoder för att bygga upp innovativa praktiker där alla parter möts på lika villkor. Hennes forsknings- och konstvetenskapliga samarbeten syftar till att bidra till sociala och miljömässiga förändringar. Amirs verk har visats på bl.a. MOMA PS1 New York, PERFORMA13 New York, Manifesta 12 Palermo, Palais De Tokyo Paris, Istanbul Museum of Modern Art Turkey, NGV Triennial i Melbourne, The 6th Thessaloniki Biennale, Whitechapel Gallery London, Bergen Kunsthall Norge och Lilith Performance Studio Malmö. Född i Jerusalem bor Amir sedan många år i Finland där hon arbetar med konstvetenskap vid Centret för hållbar havsforskning på Åbo Akademi.

ELAINE CHEN

är som forskare och konstnär intresserad av samband mellan vetenskapens historia och utvecklingen av nya estetiska och moralfilosofiska paradigmer. Hon fokuserar på de sammanflätade diskurserna kring vetenskap, etik och estetik i övergången mellan 1800 och 1900-talen. Verksam vid Harvard i USA har Chen tillsammans med Jeffrey L. High varit medredaktör och medöversättare av Thomas Manns antifascistiska radiotal från åren 1940–1945 till engelska för en ny publikation som kom ut 2025.

EMANUEL CEDERQVIST

är fotograf med ett intresse för hur vi tolkar och läser landskapets former i ljuset av egna minnen, erfarenheter och genom vårt gemensamma kulturella arv. Hans arbetsmetod är en form av visuell arkeologi där perception och fotografi agerar verktyg för undersökandet. Cederqvist är utbildad vid HDK-Valand, Göteborgs Universitet. 2014 publicerade han sin första fotobok, *Det som blir kvar* (Blackbook Publications). Sedan dess har han publicerat flera titlar och deltagit i utställningar både i Sverige och internationellt.

ERIC MAGASSAS

konstnärliga praktik omfattar collage, måleri, fotografi och video, ofta kombinerat i mångfacetterade, storskaliga installationer som kretsar kring dekoloniala narrativ och frågor som rör identitet, plats och tillhörighet. Hans bearbetning av olika arkiv och synliggörande av visuella mönster i det ofta förbisedda utforskar sätt att se och tänka, vilket rubbar den kanoniserade vita kuben och dess snäva estetik. Utbildad vid Central Saint Martins i London och Art Students League i New York har han ställt ut brett, bland annat på Malmö Konsthall, Tensta Konsthall, Moderna Museet Stockholm, Gwangju Biennalen och Göteborg International Biennial for Contemporary Art (GIBCA).

LULRIKA FLINK

är konstnärlig ledare för Konstfrämjandet Stockholm och är som curator intresserad av dynamiken i kollektiva uttryck genom att sammanföra konstnärliga, teoretiska och politiska perspektiv. Hon har kurat utställningar både i Sverige och internationellt, däribland *Rock My Soul Stockholm* med Sir Isaac Julien (2022), den nordiska konstbiennalen Momentum 9 (2017), Borås biennalen (2021) och den svenska paviljongen vid Gwangju-biennalen i Sydkorea, Çanakale-biennalen i Turkiet (2024). Flink har varit engagerad i Black Archive Sweden sedan dess start och är med i flera styrelser i det ideella konstfältet. Med en masterexamen i curatorisk praktik från Royal College of Art i London har Flink tidigare arbetat på Tensta Konsthall, Autograph ABP, Tate Modern (London), Bonniers Konsthall och Konsthall C i Stockholm. Tillsammans med Helen Rix Runtig är Ulrika Flink utsedd till curator för konst och arkitektur Triennalen i Brugge, Belgien, 2027.

RESIDENS- OCH
UTSTÄLLNINGSTEAM

Stina
Edblom
KONSTNÄRLIG LEDARE
ART INSIDE OUT

Davor
Abazovic
KULTURPRODUCENT
ART INSIDE OUT

Fann
Xu
KULTURPRODUCENT
ART INSIDE OUT

Maja
Parmler
VERKSAMHETSANSVARIG
PUBLIKSAMORDNARE
GRIMETON RADIOSTATION

Eva-Lena
Repfennig
KONSTENHETEN
VARBERGS KOMMUN

Kim
Björnson
UTSTÄLLNINGSTEKNIKER

Niklas
Pohlman
UTSTÄLLNINGSTEKNIKER

Martin
Mejia Rugeles
FILM

MEDVERKANDE
KONSTNÄRER
Einat
Amir

Eric
Magassa

Emanuel
Cederqvist

Ana
Carolina Fleming

Fredrik
Åkum

Mona
Namér

Arazo
Arif

KOLOFON

Art Inside Out
AIO Journal #20
I vågsvället

TEXT
Ulrika
Flink

Arazo
Arif

Elaine
Chen

Stina
Edblom

AIO
redaktionen

Thomas Mann
(citat från *Listen Germany!*)

FRAMSIDA
Stillbild från Eric Magassas installation
No Signal, Still Speaking

FOTOGRAFI
Hendrik
Zeiter
s. 9, 13–14, 16–17, 19–20, 21,
50–51, 53–54, 57

Eric
Magassa
s. 9, 12, 15, 18–24

Emanuel
Cederqvist
s. 5, 10, 30–39

Maen
Hammad
s. 40, 43–44, 46

Jeff
Veitch
s. 3, 26, 29

Einat
Amir
s. 6, 55

Davor
Abazovic
s. 51, 56

Atilla
Urbán
s. 6

Okänd
s. 6, 48

DESIGN
Gregor
Schreiter
GS ADD

GÄSTREDAKTÖR
Ulrika
Flink

REDAKTIONEN
Davor
Abazovic

Stina
Edblom

Ulrika
Flink

Tryckt på Ljungbergs Tryckeri
Upplaga: 400

ISBN 978-91-987510-7-9
©Art Inside Out 2025

Denna publikation
kan beställas via
artinsideout@natverkstan.net

Tack till alla som på olika
sätt bidragit till residenset,
konstnärernas arbeten
och utställningen.

Ett särskilt tack riktas till:

Pär
Berglund

Attila
Urbán

Johan
Lindal

Varbergs
Konsthall

All personal på
Världsarvet
Grimeton Radiostation

DET
NATIONELLA
HAR
BLIVIT
PROVINSIELLT

EN RÖST
FRÅN EXILEN

I VÅGSVALLET
AIO RESIDENS HALLAND

ULRIKA FLINK
ERIC MAGASSA
GAPS IN THE DIME
EMANUEL
CEDERQVIST
RADIO ALHARA
ELAINE CHEN
EINAT AMIR
ARAZO ARIF

AIO Journal är en redaktionell plattform för möten mellan plats, omvärld och konst. Den ges ut av den nomadiska institutionen Art Inside Out som rör sig genom stad och landsbygd i Halland, bjuder in till konstnärliga residens och producerar nya verk och utställningar utanför traditionella konstrum. I AIO Journal vävs bild och text, konstnärliga praktiker och författarröster, djupdykningar och reflektioner samman till ett vindlande tematiskt collage.

978-91-987510-7-9